

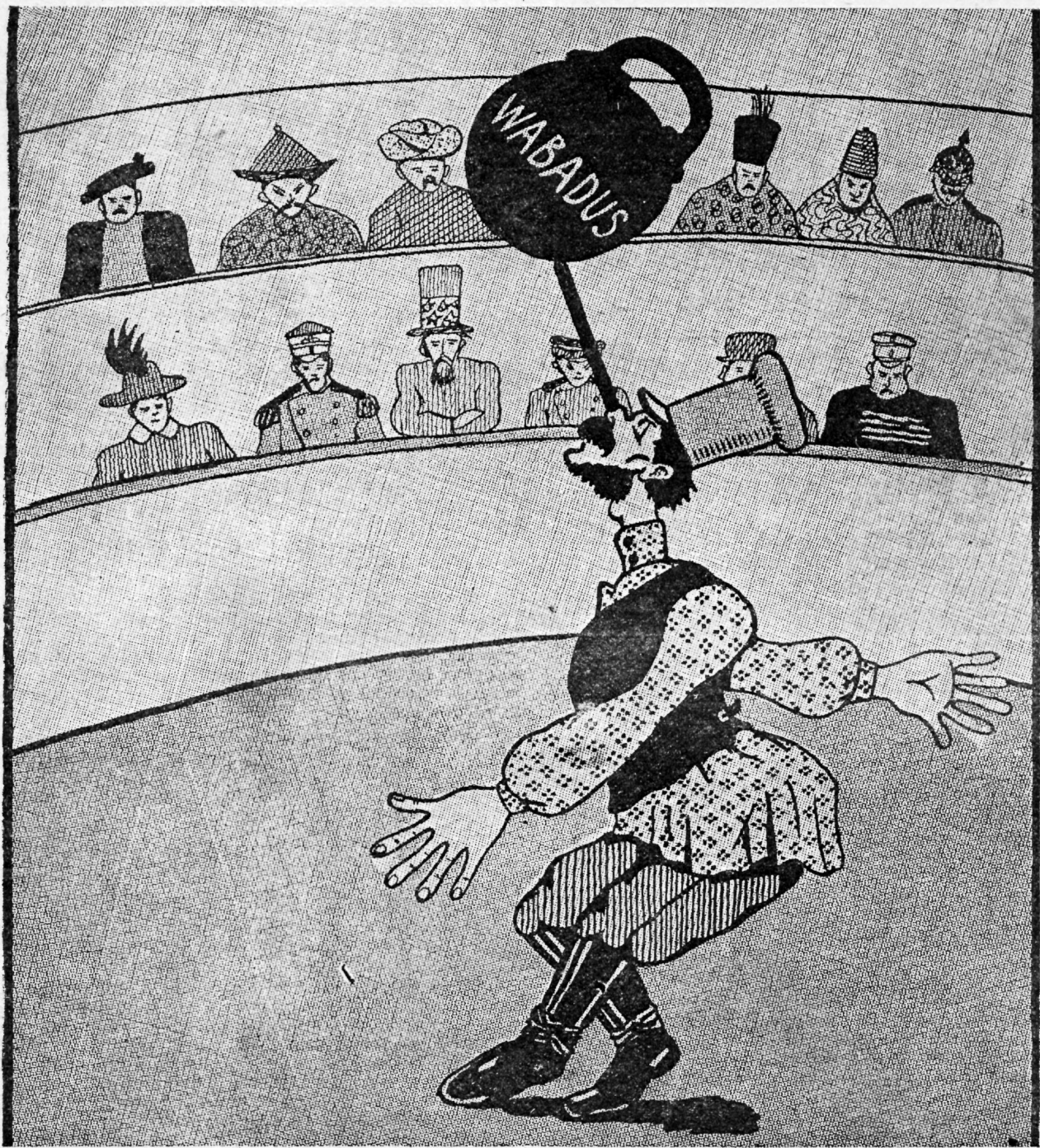

Meie Mats

Nr. 146.

Saapäeval, 3. (16.) juunil 1917.

Nr. 146.

Gladiatori joonistus.

Südaohilik number. Pealtvaatajad: „Kui see müra on aga viimaks kodanik-wankale kaela kukub?!“

U. Koht; K. Soom; J. Rammus. Kõik esimesel tulelinil.

Sinneotsijad.

W. S. Osborne roman.

(Järg 4)

Statuse aja pärast waatas ta toas ringi. Ta nägi laua peal ajalehte, mida nähtawaste weel loetud ei olnud; leht oli ilusti kottu pandud. Esimesel küljel wõis suurte tähtedega sõnu lugeda:

Richard ja Ripple juures sissemurtud.

Neljas murdwargus wiimajal ajal.

Murdwargaid ei ole weel kätte saadud.

"Need mehed hoiawad endid selle eest," naeris noor mees oma ette ja sirutas käe wälja, et lehte kätte wõtta. Seal tõmbas ta aga kireste käe tagasi ja sosistas: "Ei, ma pean lepingut pidama. . . . Aga kui ma Dorothea peale mõtlen. . ." Ta silistas närwiltsikult oma terawat habet. "Ah, misal ma küll tema peale ei mõtle," ütles ta kibedama tooniga. "See asi ei wõi lihtsalt enam niimoodi edasi minna. Ma pean temaga kõnelema. Muidugi ei wõi ma talle kõik ütelda, aga niipalju wõin ma wähemalt ilka öelda, et ta mind mõistma õpib. Igatahes peab ta asja ennem tundma õppima kui see hilja on."

Tema mõttekät pidi kellegi tuppaastruwa noore naisterahwa läbi pooleli jääma, kes utse läwale seisma jäi.

"Rittred!" hüüdis naisterahwas, kuna noormees ümber waatas.

"Dorothea," ütles noormees, "teie peate mulle meelehead tegema. Kui teil ükskõik on, siis soowitsin ma, et te mind minu esimese eesnime järele kutsute. Minu nimi on Heinrich. . . ."

"Heinrich, siis kutsutakse teid Heinrich Rittred John?"

"Nii kutsutakse mind."

Naisterahwas waatas noerdes Johni peale.

"Aga Rittred näis mulle ilusamana, ja ma olen juba selle nimega harjunud. Kui teie seda aga soowite, siis — hea, ma tahan tänanest päewast peale teid Heinrichs nimetada."

Dorothea naeris uueste, aga John oli tõsine.

"Ma tänan teid, Dorothea, edaspidi seletan ma teile kõik ära."

See wahesjuhtumine, nii wäikene kui see ka oli, tegi neid tagasihoidlikkudeks, ja et seda mitte wäljapaista lasta, astus neiu laua juure ja lõi filmad ajalehe peale.

"Ah ja taewas, üks sissemurdmine teise peale!" hüüdis ta. "Kas see ei ole mitte kole? Ja seal juures on see weel kõige wähema tähtsusega asi ajalehes."

Noormees pani waewalt naisterahwa tähendust tähele; ta wajus jällegi mõttesse nagu ennem. Imestades, et wastust ei tulnud, waatas neiu tema peale ja ütles:

"Heinrich, ma pean teiega kellegi üle natuke kõnelema. Usun, et teie mulle seda õigust annate."

Nende sõnade juures jäi Johni südametöötamine seisma ja ta lahwas ära.

"Ja; keegi on siin linnas, keegi, keda me mõlemad tunneme. . ." Neiu kõhles, sest ta ei tahtnud Johni haawata, kuigi ta juba ammugi ennast selle kõne jaoks etewalmistanud oli.

"Siis teate teie, et. . ." alustas John.

"Mis, mida tean ma?" küsis Dorothea kartlikult wahelt.

John sundis ennast naeratama.

"Seda tahan ma nimelt teie käest teada," wastas ta põigeldes.

"Teie peate teadma, misugune wahetord teie ja proua Bellairi wahel on," tuli wiimaks üle neiu huulte. "Ma usun, et teie mulle truu olete, Heinrich, aga igalpool, kus ma teid kahelsti tähelepannud olen, nagu näituseks wiimati Shackletoni juures, näitab see proua oma armastust teie wastu päris awalikult wälja. Igauks, kel filmad on, wõib seda tähele panna. Mis te selle peale wõiksite ütelda, Heinrich?"

"Ma wõin küll üht, aga wõib olla ka kaht sarnast juhtumist meelde tuletada," wastas John. "Wõib olla, et ma oma filmi küllalt lahti ei ole teinud, aga nõnda filmator-kawats, nagu teie seda asja arwate, ei pea mina teda mitte."

"Ma usun, et ma seda küllalt aru sain, kui keegi proua teile oma armastust selgeste mõistga andis," ütles neiu ägedalt. Siis aga walitses ta ennast ja lühas wärisewa häälega juure: "Ma tean seda kindlasti, et proua Bellair teid armastab."

John ei saanud sellest illagi weel aru; ta waatas tähelepanelikult noort neidu ja naeratas.

"Aga mina arwasin, et herra Donwit. . ."

Dorothea lehitas pahaselt õlasi.

"Loll tõendus," ütles ta, "Kas teie proua Bellairi weel küllalt ei tunne? Ta on siindinud edwistaja ja ta ajab iga meesterahwaga armastuse-asju, keda ta aga näeb. Minult teie olete erand, sest teiega on tal tõsi taga. See on kõik, mis ma teile ütelda tahtsin, ja ma usun, et mul selleks täieline õigus oli."

"Muidugi, teil on õigus mulle kõik ütelda, Dorothea," wastas John, mõtterikkalt neiu peale waadates, kuna ta järele kaalus, kui kaua ta talle weel waletama saab. Siis ütles ta aga järsku: "Kas panite tähele, kuidas mina tema awalduste peale wastasin?"

Neiu mõtles hoolega järele.

"Ja," wastas ta lõpuks. "Igatahes on sellest juba nõdal aega tagasi, ja pealegi oli see sel ajal, kui teie minu elus oma aja alles mängima hakkasite."

John naeris awalikult.

"Tähendab, siis olite selle peale kindel, et ma teie armastuse peale armastusega wastasin?"

"Ja, muidugi!"

"Dorothea, ma ütlen teile oma kindla sõna, et ma kunagi proua Bellairi armastanud ei ole ja et ma ka kunagi teda armastama ei saa. Weel enam kui seda; ma tean küll, et kõik meesterahwad kogu linnas tema ette põlwil langewad, mina aga tunnen, et ma seda kunagi ei wõiks teha. Ma ei wõi seda teile ära seletada, miks."

Dorothea ei wõinud kõhe, kuigi ta Johni filmis küsimust nägi, mille peale ta wastama peatas.

"Aga siiski on ta teie peale oma mõju awaldanud, oma mõju. . ."

Maenuliste wägede juhatajate kokkusaamine erapooletul maaribal.

„See tõendus näib minu vastu olevat, aga usu mind, Dorothea, ainult sind armastan ma ja ei lebdagi teist.“
John lähenes punastawale neiuile ja tõmmas ta oma rinna vastu.

„Sa . . . sa armastad mind tõeste?“

„Ja,“ wastas John, „seda peatfid ja ometi tundma.“
Neiu nitutas ainult oma mahalöödud silmadega pead.

„Ah, ma teadsin seda ammugi, ja siiski . . .“
„Dorothea, mul on veel midagi sulle ütelda. Sa pead kõlde kuulama, mis ma sulle kõnelema tahan.“

Neiu waatas Johni otja ja tegi siis ennast wabaks.

„See on ju kõlde mulle huwitufeta, sellejärele kui . . .“

„Ma ei usu seda mitte, Dorothea, et sa selle asja vastu ükskõikne wõikfid olla.“

Neiu istus sohwa peale ja palus noortmeest oma kõrwal istet wõtta.

„Ma olen kindel,“ ütles neiu, iga sõna rõhutatades, „et see mulle huwitust ei paku. Loodetawaste ei puutu selle asjasse naisterahwas, wõi . . .“ Ta jättis järsku pooleli ja lijas naerdes juure: „Arwatawaste ei ole ja kurtööd korda saatnud, veel vähem ehteasjade ladusse sissemurdunud wõi midagi sellejärele teinud, kas on see tõsi?“

John wõttis ajalehe kätte, mida ta hooletult siia-ja-sinapoole wibutas, tõusis siis ülesse ja wistlas lehe ahju, kuna ta seletufels sõnagi ei lausunud. Baber lõi loitma, ja alles siis, kui ta kustunud oli, alustas ta uueste:

„Kas sa wõid arwata, Dorothea, mis tähtsus sel on, kui inimene elus täieste murtud on, kui ta suure linna uulitsatel ekfinud on, ilma et tal kohta oleks olnud, kuhu ta oma pead oleks wõinud panna; kui iga päew uueste katset

tuleb teha, et oma elu wõimaldamisels kohta saada; ühe sõnaga, kui nagu kõlde poolt äratõugatu ilmas peab rändama?“

„Misuguse küsimuse ja mulle ette paned?“ küsis neiu imestanult, sest esimest korda nägi ta seda iseteadwat, energilist meesterahwast tõdelitus walgufes.

„See küsimus on väga lähedal, kui sa omale ettekujutafid, et mina ühe osa oma elust niimoodi möõdasaatnud olen.“

„Nagu näha, tahad sa mulle nalja teha, Heinrich!“ hüüdis neiu kaheldes.

„D, wastupidi, kõlde see on tõsi, seda kõlde olen ma läbielanud! Mis teab see linn siin Ritt Johnist? Niifama kui mitte midagi. Ühel päewal aga awaldan ma sulle kõlde, ühe lollu teo, mida ma läbielanud olen — kui ma aga sellepeale mõtlen, siis käib mu kehast külm wiirg läbi. Algufes olin uuidugi selle kõigega nõus, aga pärast olen minu torda kahjatsenud, et ma ennast nõnda lasin langeda. Ühe asja poolest olen ma aga ometi rõõmus, et niimoodi olen toimetanud, sest wastafel korral ei oleks ma wististe sinuga tuttawaiks saanud. Aga seeläbi saab see lugu veel keerulisemaks, kui ta illeilidse juba on.“

„Ma kardan, et ma sinust täieste aru ei saa,“ sõjistas neiu. „Minult nõnda palju mõistan ma, et see asi minu elus suur osa on etendanud.“

„Ma soowikfin sulle juba täna kõlde wabalt ja awalikult ülestunnistada, mis mu südame peal on, aga ma ei wõi mitte selgeste wäljaltelda, sest ma olen kellegiga lepingu teinud, mida ma pidama pean.“ John kahtles silmapilt ja ohtlas sügawalt. „Ja siis pean ma sinult midagi muud kü-

siin,“ ütles ta natukesel aja pärast. „Wõtame näitufeks et homme mulle enam keegi inimene siin ilmas lahkest wastu ei naerata; wõtame näitufeks, et keegi sõber minust mitte midagi teada ei taha, — kas oleksid teie tundmused siis minu wastu endised?“

Neiu waatas kinniselt nooremehe peale, siis sõnas ta soojalt:

„Kui midagi sarnast peaks juhtuma, siis — kui seda waja — siis saan ma kind üktsinda kas wõi ilma lõpuni saatma.“

John tõmmas neiu oma rinnale ja wajutas tuuma musu tema huultele.

„Mu kõige kallim,“ sofstas ta, „ma pean su suure armastuse ees häbenema.“ Siis lasti ta teda lahti ja küsis lepitawalt: „Kas see igalpool üleüldiselt teada on, et ma sagedaste siin siin sinu juures wiibin?“

Neiu raputas wastufeks ainult peaga.

„Mii on ta hea, wähemalt efiteks, sellepärast ei taha meie ta koha oma kihlusest awalikult teada anda. Ma tean, armjam, ma nõuan siinult palju, wähest liiga palju, aga sa pead mind usaldama — seda on edaspidi waja. Ara usu mitte, kui ta üktsord minu üle halwaste tõneldakse. Dn-netuna olen ma sunnitud mõndagi tegema, mis sinule wõeras näib, wähest pean ma siin ja seal korraga olema — aga kui sa mind usaldad, siis on juba pool mängu wõidetud.“

„Ma tahan kind täieste usaldada,“ wastas neiu, kuna tema suurteft, pruundest filmadest armastus peegelnas. „Ma usun, et enne mind seda juba miljonid naisterahwad on ütelnud, kes siiski truud ei ole olnud, mina aga tahaksin erand olla, kuid sa pead teadma, et ma suureft uudishimust peaaegu suren ja heameelega teada soowiksin, mis need saladused kõik tähendawad.“

„Weel natuke kannatust, siis olen ma waba ja wõin sulle, kui oma pruudile, kogu ilma ees kõik awalikult ära seletada.“

Noormees tõmmas uueste neiu oma kaenla, astus aga natukesel aja pärast ühes Dorotheaga kotta, tõmmas oma pika ileriide selga ja waatas, taskust uuri wäija tõmmates, mis kell on.

„O, peaaegu juba pool kümme!“ hüüdis ta, „mind oodatakse klubis juba ammugi.“

Ta jättis neiuaga jumaloga ja astus wälja.

Weel hull aega peale Johni araminekut istus Dorothea mõttes sellesama sohwa peal, kus ta natukesel aja eest Johniga selkis oli istunud, juba waatas laminafle õõguwate siite peale. Ta lasti seda kõike, mis ta wiimasel ajal läbielanud, oma filmade eest mööda minna ja arwas, kas ta kusagil efsinud ei ole. Mingisugune tähelepanemise wäärt mõte tuli talle pähe, mida ta omelt, kuigi see teda piinas, kui kolwatut ära ajada katsus. Aga miks oli ta . . . ? Kas ta oli idega see, kes ta näis olewat . . . ?

Suppa astuw teenija-tiidruk, kes Dorothea käest järele pärima tuli, kas ta ära on unustanud, et juba õö on, tegi selle unistustele lõpu.

„Ah, armas taewas,“ hüüdis Dorothea päris kohkunult, „mul ei olnud sugugi aimdust, et nõnda hilja on! Kui palju kell on?“

Tiidruk waatas talle peale, mis lamina peal seisis, ja ütles siis, et kell punkt pool üks on.

Kuues peatükk.

„Mingisugune hirmus ilm!“ sofstas pikk noormees oma ette, kes pikka musta ülekuube kandis, mis teda kuni jalgadeni kattis. Ta oli sel ajal, kui elektrilambid arakustufid, ihe uulitja nurga peale seisma jäänud, ja waatas nüüd mõlemile poole uulitsat.

„Kohutaw õö!“ fordas ta, „aga minule on see parem.“ Ta tõmmas mantli weel loomale oma ümber ja tõstis krae ülesse. Siis wõttis ta torukilbara peast, raputas peal olewad jämedad wihmapiisjad maha ja pani siis kiibara uueste pähe. Seepeale waatamata et wihma sadas ja maru oli, ei otsinud noormees siiski ulualust, waid jäi nii neljats wõi wiieks minutiks uulitja nurgale seisma ja waatas tähelepanelikult mõlemad ristid üks üle teise minewaid uulitsaid.

Nagu näha, pliüdis ta waadata ja kuulata kas kedagi näha ei ole, kuna ta oma pea pikali ajas. Kuid kuulda ega näha ei olnud midagi. Nüüd wõttis ta taskust uuri wälja. Et aga pime oli, siis ei wõinud ta näha, kui palju kell oli. Ta wajutas seepärast nupu peale — see oli lõõja taskukell — ja nii sai ta teada, et kell kolmweerand üks oli.

„Ma tuln õigeks ajaks kohale,“ ütles noormees mõttes. „Peab üttema, et see hea kell on; ma tahaksin kihla kiilida, et ta wana ifanda ladus olewateft kelladest kõige parem on, wähemalt oli see eila nii, seft täna leiab wanamees waluga selle puudu olewat.“

Ta naeris waitfekt oma ette ja läts siis uulitja nurgal olewa maja juure, nagu kaitset otfsides wihma ja tormi eest. See oli pangamaja, üks neist wanamoelistest ehitustest, mille pea-sisjetäigu juure, mis lahtises sammastega kaunis-tatud kofas, uulitsalt trepp wiib. Mõni teine oleks wististe ülesse läinud, et wihma eest kaitstud olla. Sel mehel oli aga wististe midagi muud mõttes, seft ta läts waitfekt nurga taga olewa majaosa keldriakna ette ja jäi sinna seisma. Siinpool olid tuus akent, millest kolmas mehele kohane näis olewat. Aken oli raudwõrega taitstud, ega wõre üktsind raudkangid — ka need olid wanamoelised — seifid üksteistest wõimalikult kaugel ja jooksid loodis ülevalt alla, ilma et nad põigiti kangidest läbi oleksid olnud.

Pika kuuega mees oli oma waatamise lõpetanud, ta jäi seljaga akna poole seisma ja waatas ringi. See oli halb paik, mille ta omale wäljawalitud oli, seft weft woolas talle taskust ojana kaela. Ta ei uhtinud ega sellepeale mingisugust tähelepanemist waid teeras, peale seda, kui ta weel kord tähelepanelikult kuulunud ja oma ümber oli waatanud, pika rätiku kaela ümber, tõmmas palitu weel loomale oma ümber, kumardas ja hakkas siis kiires järjekorras kandadega trotuuri kiwitahwliite peale lööma. Kuna ta kandadega tampis, kuulbus tema taga kraapiw ja krigisew kahin.

„Ah,“ hüüdis ta, „need uued automatilised kannased on tõdste tublid asjad, ja see mees, kes nad ülesse leidis, on sellesama au wääriline, mis õmblusmafina, kirjutusmafina ja pütsstrohu ütlesleidjale ofats langeb. Mingisugune mafin, nagu meil on, teeb oma töö imeruttu ja hästi.“

Üktsind kuulbus wali kärin ja nipsutamine. „Nummer üks,“ sofstas meesterahwas, kumardas uueste ja töötas jälle jalgadega. Seejuures uuris ta akent ja raudkangist, kuna ta neid wäilse taskulaternaga walgustas, mida ta õõnes peos pidas. Uurimine näis teda rahustawat, seft uueste kuulbus, kuidas saapatannad kobisefid. Natukesel aja pärast kuulbus uueste nipsutamine.

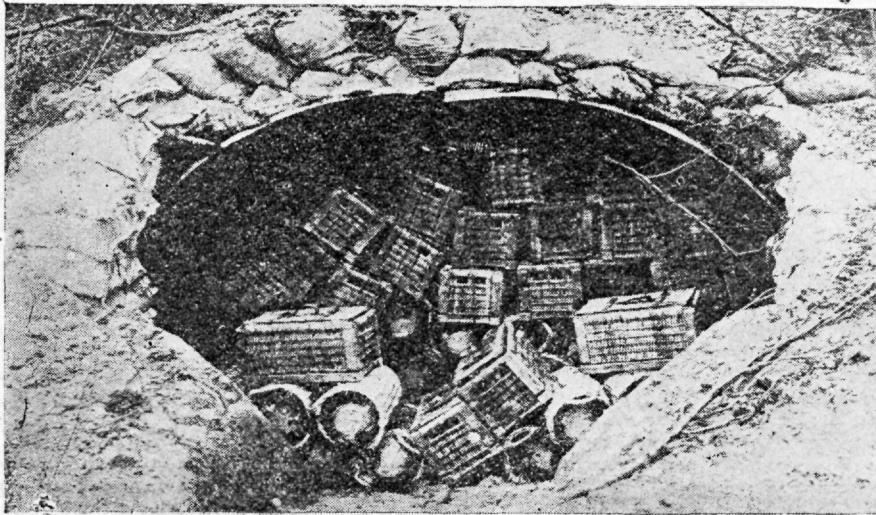
„Nummer kaks,“ ütles mees rõõmsalt, aga ärewalt olid need sõnad üle tema huulte tulnud, kui ta kellegi sammufi kuulis. Keegi meesterahwas lähenes teisel pool uulitsat. Noormees kargas koha kõrwale, tõi oma pika üleluue taskust klaasi kitti nähtawale ja täitis sellega mahawillitud tühjad wahelkohad täis. Siis puuherdas ta kiwisõbe pulwriga selle üle, nii et kiti rauda moodi wälja nägi. Lõpuks wõttis ta kandade küljest raud saelaastud ära ja läts tärata minema. Nüüd tuli õõwaht pangamaja kohale, — seft tema'p see oligi, kes lähenes — raputas uft ja walgustas siis laternaga aknaid. Kõik oli nagu harilikult. Siis jäi ta filmapiigulks seisma, waatas ringi, sõimas wihma ja pori ning läts edasi.

Kaks minutit hiljem oli pikakaswuga mees jällegi oma kohal, ja uueste kuulbus kahin. Rahelümme minuti pärast olid kaks ülemist ja kaks alumist kangi läbihaetud, mida ta hoolega akna simsi peale pani. Aken oli nüfsama nagu majagi endisest ajast pärit; tal olid kaks tiiba, mida kessel olew riiw koos hoidis. See oleks tühine asi olnud, seda riivi katti murda, aga nähtawaste teabis mees oma asja parem. Ta walgustas uueste akent. Nüüd lõikas ta kaks ümargust auku klaasi sisse, surus mingisugused riistad läbi ja lõikas traadid katti, mis sifem'fel pool akende ees olid.

„Küll on siin aga lollpead,“ pomisef to; „nad panewad traadid niimoodi ette, et neid wäljast näha wõib!“

Kui traadid katti lõigatud olid, ei olnud ülejäanud osa enam kuigi raske. Ta liikas riivi tagasi, awas ihe akna tiiva ja pugef sisse. Seeftpoolt pani ta raudkangid jälle

Õjamoona kelder Lääne väerinnal.

oma koha peale tagasi, kuna ta neid teraskiiludega kinni lükkis, selle järele lükkis silmapaistvaid vahelohad kinni ja määris kivisõde pulbriga mustaks. Nüüd pani ta ümarõused klaasringid jälle nende ruutude sisse, kust nad välja löigatud olid, lastis ühe pinsli väikse pudelikeste sisse ja pinseldas siis klaasi ääred patju, liimita ja värwita wedelikuga üle; sel wedelikul oli omadus klaasiääri nii moodi kofku liimida, et see sugugi nähtaw ei olnud. On wõimata kirjeldada seda kiirust ja osawust, millega see mees seda tööte toimetas; pealegi tegi ta seda nõnda suure hoolega, nii et mingisugust jälge tema tegewusest järele ei jäänud. Waewalt oli ta atna kinni pannud ja riimi ette liitnud, kui teda hele walgus ehmatas; walgus tuli wäljast. Kuid ta pani koha tähele, et walguse kuma weel tema peale ei olnud langenud. Ta lasti seepärast ennast walgustirust silmiki maha ja jäi nii mõneks minutiks hinge kinni pidades lamama, kuni ta kuulis, et jala sammud kaugenefid. See oli politseiametnik, kes oma harilikul ringkäigul atna ees oli peatanud, aga ta ei märkanud midagi, mis kahtlust oleks aratanud; raudwarwad olid nagu harilikult ja atnaklaaside peal järele wihmapiljad. Pika tuuega mees targas nüüd jällegi maast üles ja sojistas:

„Wäheje waewaga torbasaadetud! Nüüd lähme teraskambri.“

Ta wajutas jälle oma lööjat taskukella; nüüd oli kell kats. Politseiametnik, keda mitte korralikult järelewaatajaks ei wõinud pidada, oli ära, aga sissemurdja pidi weel ootama, sest wahapeal oli jälle õõwahi ringkätt lõppenud ja teda oli siia oodata; peagi oli teraskambri wäline uks walgustatud ja kapisje wäikse augukese läbi, mis wälimise uksesse nähtaw.

Sissemurdja astus nüüd külmawerelisel tueluma sisse ja hoidis ennast seljaga wälise uksesse poole; wõis näha pikka, laiapihalist, ilust noortmeest, kel wäljas liikhahe ja kel laituseteta piduülikond seljas. Ta ei kaotanud järelekaalumisega aega, waid haaras kunstlikult lukust kinni. See oli, nagu teisedki panga kaitse-abinõud, endiste aegade pärandus ja töötas ainult seeläbi, et sinna tähestikuks koha-seid tähta pidi pandama. Noormees keeras luku ratast, pani oma pea wastu teraskambri usti, sinna kohta, kuhu ringratta peale pidi tähta pandama, ja kuulatas sel ajal, kui ta keeras.

„S ga algab,“ sojistas ta. „K-i-t-t- — see näib neetud pikk tähtede rida olewat.“

Ta jättis luku keeramise järele, kuna ta lõpuks kindla käega üht nuppu keeras, mis mingisuguse hääliku kuulda wale lasti tulla. Siis targas teise poole ja rebis usti. Need

tähed, mis ta sisse oli pannud ja mis panga rahalasti saladust kujutafid, olid tähestiku üksteistkümme järgmist tähte:

H-k-i-t-t-s-t-i-o-h-n!

„On näha, et ma wäärt olen, kõige lugupeetawam mees linnas olla,“ ütles sissemurdja omale, kuna ta teraskambri ees sügawa kumarduse tegi. „See ei ole halb mõte. Nüüd aga waja tõsiselt alata.“ Nende sõnadega hakkas ta teraskambri usti ja laekaid sisse murdma. Üinult ühes laekas leidis ta seda, mida otsis. See oli suur pall rahapaberiff. Ta pani selle teraskambri uksesse läwele maha ja hakkas siis weel kord hoolega otsima. Aga siin ei olnud enam midagi, mis oleks tõlbanud laasa wõtta.

„See on igatahes hea äri herra Rittred Johnile,“ tähendas ta, salakesti oma ette naerdes. „Panga osanik rõõwib oma pangaomanikku. Loodetawaste ei kaota ma mitte neid paarjada dollarit, mida ma siia hoida andsin, selle wäikse sisse murdmise läbi!“ Ta peatas järsku. „Armas taewas, mis see on?“

Ta ei pruukinud mitte kaua oma küsimuse peale wastust oodata, sest järgmisel silmapilgul kuulis ta selgeste heledat wilistamist; see ei olnud mitte harilik wilistamine, nagu seda mõni jalutaja oma ette edasi minnes oleks lastanud kuuldawale tulla — ei, see oli politsei wile politseiametniku poolt, kes omale seltsimeest abiks kutsus. Et see nii oli, selle kohta ei olnud mingisugust kahtlust. Noormees heitis omale ette, et ta ettewaatlikum ei olnud, kuna ta kiireste omale kuu selga tõmbas, rahapaberite pakikesed oma kuu sügawatesse taskutesse pani, kiibara pähe seodis ja siis kiireste panga sissekäigu juure hiilis. Ta waatas wälja ja nägi, et wähemalt sel silmapilgul õht puhas näis olewat; igatahes ei olnud enam abituse märguandmisi kuulda.

„Selle peaukse kaudu pean ma pääsema,“ sojistas ta, „sest see on ainus kohane wäljakäik ja ma wõin sealt nelja teed kaudu põgeneda. Natsume kõigest efimest.“

Ta läks sisse murdmise peaukse juure, aga see wõttis ennem aega kui ta seda lahti sai; teda tegi kofin ärewaks, mida aga õnnes wäljas ei kuulud. Riitwid andfid suure waewa peale järele, aga muutkaudadega tegi ta ülejäänud töö. Nüüd awas ta uksesse ja läks ettekotta, kuhu ta silmapilguks seisma jäi. Wäljast ei olnud midagi kuulda. Siis liikkas ta wälimise uksesse riitwid tagasi, keeras luku lahti, rebis ettewaatlikult, kuid järsku, raste peaukse lahti ja astus wälise uksesse ees olewa kiwipõranda peale.

(Järgneb).

Painaja uni.

Wene keelest N. F. Oligeri järele J. Johannson.

Pärast sumbunuid, haiseid Monte-Karlo mänguallikku, pärast inetud puieestiku Kasino peafiskalide ees, pärast otstarbeta tödluut rahwahulga mängumaja väljatöötanud kasahoidjate, tülinorijate ja lerge elutombega naiserahwastest näib Monato linna part iseäranis waitne, kodune ja samal ajal ilmitime tarwilus olewat. Wist sellepärast lähewad sinna nii tihti õnnetud mängijad.

Kui alustada käimist mere-museumi korrapärase walge maja juurest ja liituda ilka paremale poole, talda ähedale hoides, siis wõib warsti, taktuse pbesastest möõda minnes, jõuda mere kohale wäljanähtawa kiwi laasi peale. Seda pool on tihhe roheline, alati tundmatatuse, naagu muinasjutuliste lilledega kaetud sein. Dohemal pool, filmipõõstawa museumi seinaga oli uhe Monte-Karlo kalju. Paremal pool, wäike sadama lahe taga oli sinaw, roosa ja walalaviline merekallas. Ees paistis taewas ja meri. Siis raskete kurvastatud inimesed jääwad siia kauaks, ja roniwad mõnikord, enne õhjalikult järele mõteldes, üle madala raudwõre ja hüppawad alla. Neid meelitab peaaegu see, aga nad ei jõua merde: nad langewad wäsu talbal leiduwaid kiwa. Kuid seda juhtub harwa. Wäsu sagedamine lastakse ennast maha, wuualse ja ujutatasse, korralikult õlutud talbal merde hüppates. Kuletki wõtab wiisakalt kõit matuse kulud oma kanda. Wäljehed waitiwad wiisakalt.

Peale õnnetute mängijate õnniwad linnapargis ainult kohalikud eanikud — monegastid — õnnelik rahwas, kes ei kütwa ega lõita ja ei maksa maksusi, — kätwad weel iseäranis uudishimulised reissjad punase teenäitaja teadete jaoks ja punastes kaitseprillides heleda taewasina ja mere helgi eest, ja weel poliitsei agendid. Agendid on rohkearwulised, kõitpaitsed ja osawad.

Muidugi mõista, Popowitski ei teadnud kohalikka komeid. Ta oli alles esimest nädalat Rivieras. Ja ometi tegi ta samuti, nagu paljud teisedki. Üstus suurepärase, nurjatuse Kasino eesruumi, tuwtatas rätikuga otsaest, kohendas maskuliku käelligutusega kaelastet ja pani kübara pähe. Ta mõitles, et kohwimajas on limonad maitseta ja häbemata kollis, ja sammus kätlu mäest alla Monato poole. See ääres, Rondaminas, peatas ta wäike kõrski juures ja jõi ilma istet wõtmata kaks klaasi soodaweeaga wiskit, ja sammus weel wäledamine edasi. Siis wähe-masti wäsimusest eht lõõtsutamist tundmata, astus ta wüürsti lõõtsi möõda museumi poole, luges pinguli tähelepanekuga eesseinast kiwitähiti uuris ja jõudis, taktusest möõda minnes, kiwitafside. Seal hingas ta sügawalt ja istus raudwõrele.

Leg ligines õhtu poole, taewasinas tumasid sireli wärwide paistused, lilled lõhn muutus terawaks ja reaegu mürgiseks. Soolase tauguse kohal arkas lerge tuul ja liigutas laialt, waewalt märgatawalt tiibu. Olets hoopis hea elada, kui aga tahtus natuke üle wiie frongi peenikesi raba leiduks. Aga omandada korrapärane pärandus, selle tõttu põlatud teenistusest lahti ütelda, ennast iseseiswana tunda, wabana ja foguni mitte wana inimesena, sõita wäljamaale ja seal kõit oma õnn esimese nädalaga mahamängida — selle järele tahtus küll kõige wähem lerge tuulekese hellitawate tiibade peale mõelda.

"Muidugi, lõpetatud!" ütles Popowitski kõwaste, ja õnnest ei olnud selles waikes kohakeses õhtegi pealkuulajad. "Jah, nõnda olen ma algusest saadit otsustanud. Ja nüüd on kõit lõpetatud!"

Ta wiskas paberossi otse alla ja saatis teda laua oma pilguga, kuidas ta õhus keerles ja ilka wähenes. Wiimati kadus ta hoopis ära, ja wõimata oli näha, kuhu ta kulus. Just samuti sekundit wiis keerelda — ja see on kõit. Serwe lugu on lihtveeritud.

Ta rebis taskuraamatust ühe lehe ja kirjutas mitte wäga raskelt, aga küllalt selgelt: "Minu surmas argu kedagi süüdistatagu!" — ja pani lehe enese kõrwale wõre

peale ja wajutas ta maast wõdetud fileda kiwiga kinni, et tuul teda ära ei wiiks. Tal tuli meelde, et olets pidanud Prantsuse keele kirjutama, kuid heitis kõega. Küll kõigiwad toredaste. Tähendab, mitte rukk'at süüdistatagu" kõla ainult iseennast, oma nõrksust, — nagu iga inimese lohus on, kes enesest wäbegi lugu peab.

Alga enne surma tekkis soow weel üks wabeross suitsetada. Ta imes teda ettewaatlikult ja aeglaselt, aga wabeross põles itkagi imestamisewäärt ruttu. Seine paberossi ots küis esimesega ühte rado.

Süülistelt on see ju nii shablooniline lugu. Nii shablooniline, et ta kõrwetawa häbi, peaaegu walu, wäjr tuts. Päranda waranduse, jäi purju, tahtis kindlustatud mehest miljonääriks saada — ja jäi wiie frangiga peenikeses rahas. Samase eduga wõib seda iga taupmehe õpit läbi teha. Ja lähets siis samuti ennast uputama.

Wiimane mõte haawas teda natuke. Wrufaadam, et on wähe. Rauwmehe õvit olets terwet ilma süüdistanud, aga mitte itkagi iseennast; ja mänginud olets ta lihtsalt elalikk abnuse pärast. Popowitski on kultuur inimene, keeleteaduse kandidaat. Ta rojas oma tegewuse filosoofilisele alusele. Ja näe, ta kirjutas ju nii tagasihoidlikult ja enesetundega: "argu kedagi süüdistatagu."

Ja õvit ei oletski wast ennast aruaputanud. Kuletki ei mata mitte ühi surnud, waid saadab ka elusaid oma kullu kodu tagasi, kui selleks wajadus peaks olema. Ja õpit olets nutnud ja siis koju sõitnud. Ja seal olets ta kas wõit jooksuõpitsi kaanud, ütsetõit.

"Kas teie ei soowi jooksuõpitsi haata?" küsis Popowitski eneselt ja naeratas põlglikult.

Uit, mere poolt, tuli see õht. Ja kiwid talbal olid nõnda ilusad, ilmsüütad, weetaimede tumedas sametis. See on hea, et siin surma jaoks niisugune ilus ümbrus on. Kuletki teerada möõda küis kiwitafside aeglaselt keegi eraikil möõda ja kõõus mõõdamines wäga kahtlustawalt Popowitski roole. Ka kiwi alla wajutatud paberilehte ei unustanud ta oma pilguga katsumata.

Tarwis ru'em, — muidu wõib weel mõni ehitada wast. Waat, tarwis aga läbi imbuda mõttega, et kõit lõpetatud on. Kõit. Kõit laiad, suurepäraseid wõimalused. Ja ees — nagu ennegi, ainult Wene keele ja kirjanduse õpetunnid õigustega lehkoolis. Eht, paremal juhtumisel, hiljaks jäänud higistamine wäiteturja tallal ja mõni armetu dotlendi aulraat.

Ta kumardas kõiaie lehaga firelikarwa põhjatuse kohal, wõttis mingisugusel põhusel kübara peast ja pani ta korralikult paberilehe kõrwale. Ja ta ütles enesele juba tigeidusega:

"Ja mis ja dige wiimati oled? Hale argpüks, nurjatu! Mille üle weel mõtelda?"

Ja ometi oli mõlemiseks tahtmine, — mitte wähem tahtmine, kui alla kargamiseks. Ja hing kõhles nende lähe tahtmise wahel.

Endine eraikil ilmus korraga ootamata rohelistest tibnikust, krabistas jalgedega kruusa peal, astus Popowitski juure ja ütles niisuguse iseäralise pealetikkuwusega, millega ainult head poliitsei agendid kõnelewad:

"Circulez, monsieur, s'il vous plait . . . Circulez . . ."

Nagu olets ta uulitsal rahwast laiali ajanud.

"Ega mina midagi! . . ." wastas Popowitski kõgeledes oma emakeeles. "Mina, kõit ütelda, nii enesele . . ."

Erastil kõstis nimetisõrme üles, — ja tundus, et ta milgiti tingimisel paigast ei liigu. Popowitski wõttis kübara, paberilehe ja läks. Alles watsali juures mõtles ta wiha pärast wärisedes:

"Miks ma seda ninatarfa minema ei kihutanud? Aga nüüd on juba ütsetõit . . . Tähendab — mitte täna!"

Ta ootas rongi ja sõitis Nizzasse oma hotelli. Ja teel süwenes mõte, et mitte täna, ja wõib olla, ka mitte homme. Muu teas, wõerastemajas on just täna hommikul üt ettemakstud, järjekult on hea wõmaja ja rohke toit terwet nädalaks hooletu. Miks seda kõike siis mitte ära elada, et hinges wiimased eluroopad katti murda?

Gaasiplahwatus sõdaewanduses.

Seal saab näha. Tettis söögisu.

Wõerastemajas ootas teda telegramm Isakowitshite käest: sõidawad homme hommikul ekspresliga. Popowitskile tuli meele: ta ise kutsus ju nad paaštu ajaks Nizza'sse. Ta arwas kindlaste, et siin, keel lillesi ja tulise päikese all wahelord Elena Andrejewnaga wiimaks ometi kaua oodatud lõpuni jõuab. Aga siinjes elukeerus ja mängus oli ta kõit unustanud. Nüüd tõi nende tulet ainult uusi keerdõlmi juure. Eht wõib olla, tahab saatus teda just sel wiimasel nädalal hellitada?

Popowitski sõi suure laua taga wõerastemajas mõnufalt õhtut, jõi pool pudelit head weini, aga magas halwaste, eht ta küll närwide rahustamiseks tats pulbrit ära jõi. Ta mõtles, et oleks hea, kui sümphonia orkester matuse ajal waimustawat requiemi mängiks. Ja tinnitunatatud kirstu taga, waewalt jalgadel seisest, saab Nelli mustas leinariides käima. Ja ta ütleb Isakowitshile, teitel filmad oina moodi lollakalt peas punnis:

„Sa on furnud, aga minu hinges saab ta igaweste elama! Sa oli minu armuke — ja ma olen selle peale uhke. Aga find ma wihtan!“

Ra selle üle mõtles Popowitski, et ta ei oleks pidanud neli korda järjestitku kahelümne neljanda numri peale panema. Ta mõtles weel palju. Ta uinus alles hommikul — ja kui ta kohwilauda istus, olid Isakowitshid juba päralt jõudnud ja jõid ta kohwi.

Isakowitsh ise oli wana, pundunud, wäga kuulus ja ritas wanamees. Ssegi kõige keerulisemates kohtuprotseffides jäi ta wõitjaks ja teenis selle läbi toledat raha. Kõigest tats aastat on sellest mööda, kui Nelli tale mehele läks. Angel Belsebuli laisus.

Adwokat alas käed laiali, et teda, nagu lord ja kohus, laisutada, kuid ei saanud: liig lühikesed olid käed ja liig suur oli kõht. Nelli, muidugi mõista, wõttis teda tagasihoidliku t waistu, — nagu oleks nad alles eila lahtunud. Ta mõistab imestamisewäärt osawusega oma õigeid tundeid warjata.

Küsti wastastiku terwise üle. Isakowitsh waatas arwustawalt Popowitski poole ja ütles:

„Nähtawaste ei ole teie weel hästi kosunud . . . Wõi olete natuke ülemäära lõbustusi tarwitanud? Noh, see on ju iseenesestki arusaadaw. Siin, sõbrake, on wiin ja nais-terahwad . . . päris esimest forti!“

Olets ta ometi naistki häbenenud. Popowitski kortsutas kulmu ja tegi kelnerile wana wõi pärast pita noomitute.

Nad asusid kõit kolmele ühe wäitfe laua tumber. Ja Popowitski istus nõnda, et Elena Andrejewnale ligemal olla. Kõneledes nihutas ta enefe weel ligemale ja puudutas naabrinnat põlwele. See on nii kulunud wiis, kuid mõjub ometi. Nelli tõstis kulmu üles.

„Andke andeks . . . Ma segan wiit teid?“

See oli juba illeliigse tagasihoidlikuse taoline. Üks kõit, Isakowitsh ei näinud ometi midagi. Nais-terahwad on aga sellel alal osawamad ja neil on instinkt. Olgu kuidas see nüüd oli, aga Popowitski tundis enefe õnnelikuna ja unustas ühels filmapilguks eilase juhtumuse. Adwokat aga, kes omal ajal tutwuse pärast tema pärandaja õiguste taitsmise enda peale wõttis, tuletas tal eilase kurwa päewa uueste meelde.

„Ma soowitan teil sügisel wõimalikult palju Nalimowi rahapaberifi osta . . . Nende hind alaneb sügisel natuke ja teie saate nad odawaste kätte, ja ma tean, sõbrake, kindlaste ja kõige salajamatest allikatest, et detsembri kuul põhjustirja muutmine tuleb, mis uute ettevõtetega ühenduses seisab. Ja asi tõotab hiiglasammudega edeneda. Suba ühe aasta jooksul saate tatskümmeend wiis protsenti puhaft kasu!“

„Arusaadaw, ma wõtan selle arwesse!“ oli Popowitski aland itult nõus ja tundis, et kuuma kohwi peale waatamata tal kõhus nagu külmad ja libedad usfid ronivad. Ssegi Nelli ligiolet ei mõjunud enam. Mis nüüd weel? Kõigel on ju lõpp! Kõige hiljem nädala pärast on kõit ofjas. Enefe kallal jõupingutust tehes, naeratas ta lahtelt ja rõdemustas oma mehijuse üle.

Peale kohwi joomise oli tarwis linna minna. Käidi mere ääres, Menbernil ja furnuaias. Loeti heafüdamlifelt kõiti plaffi märkusi Bertseni mälestusesambal. Jäädi

Johann Part,
Sõjafreht.
Segevas sõjaväes.

Theodor Raft,
Tallinnast. 2. torva haam.
Lüeste sõjaväeljal.

Peeter Lange,
Tartu kr.
Segevas sõjaväes.

Eduard Ugor,
Tartu kr.
Kumemia väerinnal.

August Karjaste,
Mõisik. Saawatud.
Lüeste tegevas sõjaväes.

värastemaja lõuneks hiljaks ja sõideti „London-House'i.“
Ka seal istuti väikse laua ümber ligistiftu. Zoodi šamp-
panjeri, nagu eht Wene bojaarid. Nelli muutus lõbusaks
ja unustas tihhi põlve eemale nihutamata. „London-Hou-
e“ on väga kallid restourant, ja arve maksmise juures elas
Popowitski väga raske kohmetuse minuti läbi, kuid kogus
ennast ruttu ja seletas, et ta rahatoti kodu unustanud.
Ja ka automobili eest maksis Zfatowitski üksi. Kas siis
maksab niiuguseid tühiheid asju arvesse võtta?

Peale lõunat otustati paar tundi puhata, pärast käidi
kuni õhtusõögini poedes ringi. Advokat ostis omale
Panama kübara, Hispania rooski teki, kingad ja kaelasideme.
Sema naine aga jättis kõik ostmisel homseks. Tal on liig
palju tarvis: terweist päewast ei jattu. Popowitski pat-
kus ennast saatjaks, aga Elena Andrejewna lükkas ettepa-
neku lindlalt tagasi.

„Ma ei või kannatada ostmisel saatjate juuresolekul...
Kuidas ma, näitusiks, teie juuresolekul pesu saan walida?..
See segab mind ainult.“

„Meie seame kaheski homme ise programmi kokku...
Saate aru — wabaduses! — ütles Zfatowitski filmi pil-
gutades. — Wiin, naižterahwad, muusika...“

Ja ta mõttis naisel täiealt tunni. See aga ei waada-
nud mehe peale sugugi pahaselt, waid koguni meelitades.
Kindlaste, ta liialdab. Ta ei või ju ometi seda pakku kere
tõsiselt armastada? Popowitski kujutas iseennast naise sei-
sutorras, kes tema ja advokadi wahel walima peab, —
ja unustas jällegi päris tahtmata oma parandamata häda.
Alles peale lõunat tõukas advokat jälle tema meeleära-
heite kuristiftu: ta pani ette „Eldoradošse“ minna ja seal
„hobusemänguga“ aega wiita.

„Tartwis on hingelist puhkust, sõbrate! Ja mäng on
kõige parem puhkus.“

Popowitski seletas: olen koguni haige, pea walutab.
Dean praegu asperini võtma ja woodisje heitma.

„Noh, noh... Kõige peale! Ma ju ütlesin, et teie
nii rõhutatud wälja näete... See talwine soe on petlik
asi. Wäga kerge on ärakülmetada.“

Ta läks ühes naisega ära. Nelli kumardas waewalt
mürgatawalt jumalagajämiseks. Popowitski teeras oma
toa ukse lukku ja heitis tööpoolest sängi. Pea ei waluta-
nud, kuid oli raske, nagu kivi, kuna tõhus itta weel nagu
külmad ussid ronisid. Ja nende usside mõjul sigisid nii
ärewad ja nii painajad, walusad mõtted. Nad ei keerle-
nud tulewiku ümber, — mis on weel neist wiletsatest kuuest
päewast mõelda? — waid ainult minewikus. Kui võtta
tas wõi seefama Nelli. Siinade ette fertisid kõik wäikesed
juhtumised juba esimesest tutwusest alates. Sema oli koo-
lipetaja, Nelli oli preili, niifugune hartiif, kestmisest selts-
konna kihist preili. Popowitski walmistas tema kätt pa-
luma, kuid kahles liig kaua, et kas ta ka abielu nõuetele
wastab, ja seal tuli korraga Zfatowitski ja heitis kätu
abieluse. Ta olla nagu Nelli wanemate sõber olnud ja
teda lapsena käte peal tanuud. Nelli tõusis korraga kõr-
gele, eht küll Popowitski igal laupäewa õhtul Zfatowitski

pool istus, teed jõi ja muusikat kuulas. Ja nõnda oleks
see kestnudki, kui mitte see pärandus ja sellele järgnew tee-
nistusest lahtitulemine. Nelli wajus alla poole ja sai wii-
mati nagu päris ühewääriliseks temaga. Aga nüüd ilmus
jällegi mingisugune üleaarune tagasihoidlikkus. Nagu teaks
ta juba kõik. Wõib olla, et ta ei wajunudki alla poole,
waid et see näis ainult sellepärast, et ühes rahaga oli ka
iseiseiswus.

Niifuguste mõtetega ei uinu nii kergeste magama. Ja
Popowitski wehles kuni koiduni. Hommitul äratas teda
advokat, kes juba riides oli, Hispania tepp käes ja kü-
bar peas.

„Sõidame, sõber! Teg on, lõpuks juba, waimlist puh-
kust muretseda... Pealegi on niifugune hea juhus.“

„Aga kuhu siis?“

„Monte-Karlose, muidugi mõista! Nelli teie juba
— ja muidugi õhtuni. Noh, ja ka meie wõime kuni õh-
tuni lõbutseada. Mispoolest meie halwemad oleme?“

„Seate, mina ei ole mängumees!“ ütles Popowitski
mõttes ja tõmbas teki lõuani. „Ma ei või filma otas
hafartmängusi kannatada.“

„Ega me siis nii tõsiselt... Lihtsalt, puhkuseks...
Mul on kindel reegel: ohwerdan igatõrde sõidu ajal ruleetka
peale tuhat franki, ei wähem ega ka rohkem. Ja kujukage
ette, mõnikord ulatab õige kauaks, ja ükskord wõitfungi
natuke. Seie ärge mängige ise, kui ei ei armasta. Aga
sõidame ometi!“

Diinlik oli wästu puigelda. Niifiif wõiwad weel
kahklused tekkida.

„Ogu siis, kui teie nõnda soowite... Kuid män-
gima mina, igatahes, ei hakka.“

Riidesse pannes wiitfin meelega aega, eht küll adwo-
kadil kannatamatuse pärast midagi lõõstutamise krampide
taolist tuli. Panin sellesama ütikonna selga, milles toleda
kaotuse üle elasin: tume-finise, meeldiw-libeda siidi wood-
riga. Peitfin hoolikalt paljaks minema hakanud pealae
juuste alla.

Wakfališse jõudmise juft sõidu ajaks: waewalt saime
piletid osta ja wagunisje hüpata. Piletid ostis advokat,
seft et Popowitskiil juft sel ajal tarwis oli raamatu kioski
juures peatada. Wagunis lükkas Zfatowitski oma panama
kullasse, naeratas lõbusalt ja löi käega wästu naabri
põlwe.

„Nõnda jah, sõbrate! Saame lõbustama... Kui
Nelli teie — tõeste, ta oleks ühes meiega tulnud. Aga
ma ei armasta seda! Naiesid on väga äge rahwas.
Lähwad punaseks, hakkawad sügkema. Mõni tahaks lohe
wästu nagu liia!“

„Noh, see küsib paljuid kaasa... Ka mehi!“ was-
tas Popowitski laisalt. Ja ta waatatas põlgfufega waguni
atende taga wilkuate tuttawate villade peale. Siin ela-
wad mingisugused äraneetud inimesed! Ja nad ei saa
ifegi, mõnikord, oma õnneft aru.

Zfatowitski aga lobises ja lobises. Sema advokadi
keel ei tunnud wäsimust ja kõi ühe uudise teise järele kuul-

Leopold Rosenberg,
feldwebel.
Edja algusest eesliinil.

Jüri Reinholdt,
Dluftweref.
Segewas sõjawäes.

Johan Proft,
Tartu kr.
Segewas sõjawäes.

August Ränd,
Kuusalust.
Segewas sõjawäes.

Jaan Hansmann,
Dluftweref.
Edjawäljal.

dawale, mis mõnel muul ajal Popowitskit väga oleks huwitanud. Aga nüüd — mis läheb temal torda, et Semenowid abielulahutuse professi algasid, et Korelman altkäe maksu wõtmises sisse on kuttunud, et Swan Petrowitsch wäija pöeb? Ja kui nad kõik korraga kärwaks, oleks see temale üks ta puha!

Rafino eesruumis pidi Popowitski juba oma hooaja piletit tasnft wõtma ja ette näitama, kuid peatas weel digel ajal. Ta näitas passi ette ja sai, nagu Isakowitschi korrpileti. Mängusaali ufse juures oli jällegi wiperus. Selle ufse juures seiwes teener tundis helde kliendi ära ja teretas teda kõige wiisatamal moel. Popowitski näole ilmufid segaduse pärast tõmmud lapid: adwokat aga muigas heasüdamiselt:

„Ah, kui poieeritud nad fiin on . . . Päris maani kumardawad!“

Adwokat mängis meeletult; ilma ühegi arwuta ja järelmõlemiseta toppis ta oma kuldüklifi ruutudesse jagatud roheline kalewi peale, kuid tal oli ka meeletu õnn ja edu. Raks torda wõitis ta numri, üfikuid ofasi sai ta tosinate wiifi. Kasjahoidia ei saanud muud, kui töstis aga kühwikesega kollahunikuid tema ette. Ta mängis kaua, läts ühe laua juurest teise juure. Pärast wäikeft puhkust wderastetoas ja pudel shampanjeri mängis ta jälle — ja ifka endise eudaga. Popowitski aga waewles meelepaha ja kadeduse käes ja hingeldas kauase mõtteta jalgade peal seismise pärast.

Nüüd tuli ta juure weel üks „toppsföber“, mängu rott, ja pakkus Popowitskile koguni odawa hinna eest ühte uut, alati wõitjat mängufüsteemi müüa. Selle „toppsföbraga“ oli Popowitski fiin enam kui üks tord kolku saanud, ja ta see tundis teda, nähtawaste, kui oma peopesa.

„Astuge mind, et kahe kolme päewa pärast olete oma õnne tagasi wõitnud, ja järgmisel kolmel teenite hiigala summasi juba! Minu süsteem on kuue päewa jaoks kolku seatud, ja sellest ajast jattub küllalt. Ma tean, teil on suurepärawe harjumus. Sa mul on päris kahju waadata, et teie nii palju kaotafite . . .“

„Mis see seal tahab?“ küfis adwokat ennast mängu-laua juures tema poole pöbrates.

„Niisama, lollus!“ tähwas Popowitski wäledaste ja taasfi „toppsföbra“ eemale ning sõistas tale ägedalt: „Jätke mind kohe rahule, teie saate aru? Ehl ma pöbran wõimude poole . . .“

Älepea, mõnikord saawad inimestele liig raskest katsuf mised ofats. Nõnda oli ka täna kafinos. Kullatud laed, alasti nümphed piltidel, kasjahoidja hüübed, ahne rahwahull, — see kõik oli nagu raske konts walusa konnafilmil peal. Selle kõrwal oli hirmutaw hädaoht, et ühel heal minutil wõis kõik awalitaks tulla, ja ta langeks adwokat i ees toledasse häbi ja alanduse kuristikku. Popowitski meelekohtadel tufsus, silda kloopis korratult, ifegi külm higi tungis otsefiiele wälja. Isakowitsch aga ajas rahahunikuid kolku, pilgutatas uhketele, kuid kahwatutele neidu-

dele filmi, telledel mängu jaoks raha ei olnud. Ja ta kõht wõbises heasüdamlise naeruhoo pärast.

Wimats hakkas Popowitski paluma:

„Üks kõik mis, aga mina ei suuda enam. . . Mina sfoidan toju!“

„Noh, mis jaoks toju? Oodate weel pool tunnifest, siis lähme kufagile sfõbma ja jooma. Peaasi, jooma natuke, sest et seda head wõitu sfisfõnnistama peab.“

„Mitte minutitgi ei wõi enam oodata! Ma ei ole päris terve.“

„Wast ta . . . tõepoolest. . . Olen juba küllalt mänginud. . . Sähke, preili, mälestufeks üks kuldükl.“

Sel moel mõõdaminejat unift teenijannat õnneftades, sammus ta wäljamineku ufse poole, kuna ta ise felle juures paberi- ja kuldraha taskutesse toppis. Ah, kui ta oleks teadnud, et ka tema kaastafel praegu iga kuldükl terve warandus oli. . . Popowitski tõmmas uhkelt molad wiltu ja waatas weel uhkemalt ufsehoidja peale, kes omanikudele kübaraid ja leppifi kätte jagas.

Nad arutasid hull aega, tubu kõrtfi minna. Aeg oli, paraku, kõige närufem: hommikueined olid juba ofas ja lõunaks oli weel aega. Waewalt wõis kufagil midagi peale küllma fuhupiste leida, olgu wast ehl lihakooka. Kuid Isakowitsch muutus koguni wähenõudlikuks ja kinnitas aga:

„Meil on kõige tähtsam, et juua saaks. . . Aga sfõggi-poolkifega on üftstapuha. Wast midagi ifka leidub.“

Popowitski pani ette Monakosse sfõita. Seal oleks wõimalik würtsti lossi ees wäikeses restourantis dige koduselt sfisfõada. Ja auftroid on seal suurepäralised.

Sõitfiwadti. Restourantis iftufiwad nad linasesse telki, wanade roostetanud suurkükkide naabrufesse. Nad tellisid auftroid, kalamarja, femga't ja mingisugust sfõtti, mida peatfner, kui monegaskide rahwuslift toitu, ifeäranis foowitas. Isakowitsch afetas salwärtiku lõua alla ja tellis kalamarja kõrwale Wenemaa wiina.

„Kõik need marjad on omast kohast head, aga enne on waja pöhi alla panna.“

Adwokatil tuli seda ette: rabeleb, töötab, askeldab, saab waewalt aega tõõde waheajal süüa, aga pärast joob ta korraga ennast nõnda täis, et laua alla kukub. Järgmisel päewal karastab ta ennast narfaniga ja jattab askeldamist, nagu ei oleks midagi olnud. Nähtawaste oli tal ka täna foow ennast nõnda täis wõtta. Ta õõrus liig ahnelt käsa ja nilpsas keelt.

„Kuraw wõtku teda, las' joob!“ mõtles Popowitski ütskõikfjelt. „Kui küllalt saab — jätan ta, kui see, kufagile, ja küllalt. Sellitama teda igatahes ei haffa. . .“

Pärast kafinos käimist tuli ta peale niifugune painaja wastifufe tunne. Ainult üks mõte ei ununenud: weel need wiis päewa — ja siis on ots. Jah, ka praegu ei ole enam kellegi õige elu, ainult agonია. Just niifamati elab kaldale heidetud kala.

(Järgneb).

Kloostri saladused.

Kloostri tornide warjus.

Kui lõigatakse lahti endise keisrikõja mädapaised ja paljastatakse loja-ametnikkude haigewad müllad, siis ei wõi jätta tähelepanemata ka neid kohti, kus elasid tsaari wõimu tulisemad toed ja rahwa kõige tagurlikemad tallajad.

Ei ole lahtlult, et niisugusteks kohtadeks olid kloostrid, kellele keisriwalitsus selle eest, et nad teba toetasid, suurend eesõigused, maad ja metsad ja majad andis ja kellel luba oli rahwa ohwri-meelt ohtraiste kasutada.

Laiskusega harjunud, rahwale luisates, ise lõhtimine-tuni raswa läinud, tegid mungad omad kloostrid kindlus-tekks, kuhu waene inimene ainult siis sisse pääsis, kui ta enda munkade orjaks andis ja nende kasuks oma higi ja werd lubas walada.

Paastumise ja palwetamise asemel, wähenõudlikkuse ja wagaduse asemel muutusid kloostrid kottade's, kuhu liit-erlikud ja teised ropud elu'ad kottu kogusid.

Waat sellepärast oletäski tarwis kloostrid ära kaotada ja lõiki nende maid, warandust ja majasi, mis nad aja-jooksul waeste inimeste käest kottu rööwinud, jälle rahwale ära jagada, et üksteise ometi kaotatud need mustasaja pesad.

Aristokratia.

Wististe ei tea kõik weel mitte, et kloostri'sse ilma maksuta teegi sisse ei pääsnud. Kes sinna soowis astuda, pidi kloostri kassasse 3—5 tuhat rubla makama, sellejärele, mis sugune soowitaja tal oli.

Eriagul olid sisseastujal wäga ras'ed tingimised. Kloostri saladusi sisseastujale ei ilmutatud ja tema pidi kloostrielu raskused põhjani wälja kannatama. Kuid pä-raft-poolse, aeg ajalt, süwenes ka tema „palwetendade“ ringlõnda ja temagi hakkas kloostrielu juba maitsema.

Tema filmad lähtid kõige jopu wastu lahti sel film- pilgul, mil ta hakkas aru saama palwetendade tege- wusest.

Aleksander Newski kloostri palwetendadel olid ka omad saladused ja oma keel. Päewal, harilikult, lasti kloostri'sse lesed, kirikulaulu armastajad jne. Armatsemine ja lõbut- semine sündis awalikult, kuid igal mungal ei olnud õigust mõnda inimest kaasa wõtta oma lambris'sse, olgu meeste- kui naisterahwas. See õigus oli ainult „kloostri aristokratidel“, kes selle eest wõtmemeestele ja wõtjatele maksu maksid. Wabalt wõisid wõerand oma kongi wiia ainult need mungad, kes tähtsate ametite peal olid.

W ä r a w a w a h t.

Kloostri kutsarid, kes piha wendasi teenisid, ujuftwad seal kui rööwas loores, sest nemad olid palwetendajatele peakaubamuretsjad. Kuid kõige tähtsam isik kloostri's oli wärawawaht, kelle käes kõik kloostriwendade adressid hoida olid. See mees teadis wäga hästi, mis kellegile waja oli.

Õseti, kui klooster näis magawat, jooksid wärawawahi juure keldritest ja kongidest ülemate munkade teenijad ja sofstastid:

„Ja Ruf palub saata nr. 8.“

„Amen!“ wastas wärawawaht.

Ja see tähendas, tarwis saata inimest Ligowo uulit- sasse selle ja selle, „jumalapaluja“ juure, kes siis ka warsti läbi kõrwalise käigu kloostri'sse tuli. Teadagi oli tulija naisterahwas.

„Wend wärawawaht, isa Agafangel palub find tema kongi lasta inimest, kes sinu küsimise peale wastab: „Mitte leiwaraa'ugi ei ole!“ Ja wärawawaht lastis selle sõna üt- leja kloostri'sse suure wiina ja sõdgitormiga, mis kufagilt restoranist toodi. Seba teadis kloostri walitsus, kuid see kõik oli tema arwates nii korras.

Piiskoppide orgiad.

Ja kudas oleks kloostri ülemus wõinudki hilja õõsel joobnult tagasitulejaid kloostriwendasi noomida, kui suwisel

ajal piiskoppide lahtisest tubadest kajasid wälja rõemfad waltseri ja polka helid . . .

Radunud metropolit Antoni ise oli tunnistaja, kudas üks witarium kõi piiskopi tuppa kõhwimaja lauljanna ja, lastu täis, laulis lauljanna seltsis gitarre saatel: „Oh, mis sugune õõ' mis sugune imeius õõ!“

Seesama piiskop oli tunnistajaks, kui kloostripiha ajal lahtisest metropolidi ajast kanti wälja Petrogradi joobnud linnapealik, kes seal ühe noore nunnaga oli „lulli lõb- nud.“

Witarium Kirill küsis ühe naispalwetaja käest awali- kult: „Tributene, kas otsite enesele tutelesti?“

Mis ime siis, kui kloostrid kõik lugupidamise kaotasid. Sinna tulid ainult weel need, kes kloostriwendadega tahtsid lõbutfeda, kes ise samasugused liiderlikud olid kui need.

Sulewane proletariat.

Õsmalt tuleb meil demokratiline wabariit, siis sofstalne, siis . . .

Uga siis astub uus proletariat oma maha surutud õiguste eest wälja.

Maja seintele ilnuwad järgmised üleskutsed:

„Kõigi maade proletarilased, ühinege!“

Seltsimehed majoamanitid! Meie peame kottu hoidma, et sellele suur-burshuasiale wastulõõki anda, kes meie majades korterit üürib.

Kuni katstümmend tuhat rubla aastas teeni- des, tõrguwad need wana sofstalse riigitorra esita- jad oma korteri eest natukegi juure panna.

Wõitlеме selle burshuasiga, tunti jõudu jattub! Lipu alla! Lipu alla!

Kõigi maade proletarilased ühinege! Maha wõreimejad!

Kui meie langema peame ja nii edasi, siis sureme!“

Majoamanitide järel astuwad pangapidajad üles. Nende üleskutses seisab:

„Meie, arusaajad proletarilased, peame kottu hoidma, et kindlate riidadena oma kurjade waenlaste wastu minna.“

Meie waenlased on burshwad — kõik teenijad, jooksupoisid, wahid ja nende taolised.

Meie lastjalad, jooksupoisid sõidawad toredate taktudega, aga meie käime jala.

Meie teenijad istuwad teatris kõige paremates platfides, meie seisame galerii peal.

Nemad sõbwad kõige peenemates restoranides, joowad kallist wiina ja saadawad õõd klubides mõõda.

Uga meie? Meie saame waew-waewalt ots ofsaga kottu.

Lapsed käiwad meil nütudes. Raha pole, mille eest neid koolitada. Meie naijed ise peawad laste pesu pesema.

Seltsimehed, pangapidajad!

Wõitluse tund on tulnud. Meie nõuame ka- hetfatunnilist tööpäewa.

Meie nõuame: oma palga tõrgendust ja wiisakat timberkaimist oma tööliste, teenijate ja jooksupoiste poolt.

Tõuse üles sa rõhutud rahwas!

Urta üles sa nähaste parw! . .

Rõlas hüüd: „Edasi!“

Ujalehtedes kirjutatakse:

„Meie proletariat on käärima hakanud.“

Wabrikandid, pangapidajad, majoamanitid ja teised proletarilased, kogunewad ühijustesse.

Peetaks koosoluluid, kus terawaid kõnefi rää- gitakse ja käremaid otsust wastu wõetakse.

Wõib olla, et weel enam otustawamale tege- wusele asutakse. Räägitakse kawatsuwatest mee- lawaldustest.

Ramufletti plahwatus. Meie sõjamehed lasewad waenlase kaitsekraawi lõhku.

On waja loota, et meie walitsus proletariati õigetele nõudmistele wastu tuleb.
Walitsuse lehes kirjutatakse aga:

„Mõtteta proletariati nõudmised ei hirmuta meid sugugi.“

Meile heidetakse ette, et meie walitsus, presidendiga ees otsas, burshuaaline on.

Õõsi, meie president on lutsusepp, peaminister — katalisepp, wälimiste asjade minister — puusepp ja tohtuminister raua-treial.

Õõsi ka, et nad natuke laialdaselt elawad, aga mis seft?

Talupojad räägiwad: „Sumal ei ole metsa ühetasase loonud. Üks puu on pitem, teine lühem.“

Ja kui palju „lühem puu“ ta ei kiruts, „nõrgema“ pillufets ei saa ta itlagi.

Riisamuti ei saa wabrikant lutsuseppa kõrgusele tõusta, äri etfewõtja — päewatöölise kõrgusele. Nagu tellegil sündimisest määratud. Päewatöölise on sündinud, et automobilil ringi sõita ja ta ka sõidab.

Pangapidaja on juba näljale sündinud ja ta peab nälgima. Saatuselt ei pääse.

Igasugused katsed, walitsewat riigikorda ümber muuta, saawad sõjariistade abil maha surutud.“

Päewasündmustest leiab lugeja:

„Eila hommikul hakkasid linnas ärewad kuulujutud liikuma.“

Räägiti, et proletarlased tahawad uulitsatel meeleanaldust toime panna.

Kell kaksteistkümmend kogusidki proletarlaste jalgaad Rafani platsile koku.

Algas miiting.

Oliwad punased lipud pealkirjadega:

„Seltfimehed, wabrikandid, ühin'ge!“

„Pangapidajad! Wõitluses saate oma õigused!“

„Majoomanikud nõuawad leiba!“

Algasid kõned. „Meksei & Co“ firma esita'a seltfimees Mekssei pidas kõne, milles ta wabrikantide kurba ja libedat elu kujutas.

Seltfimees Stepan, kellel suurendatud laud Uralt peal on, näitas oma saapaid ja ütles:

„Mäete, ilma talbadeta.“ Ei ole mille eest uusi osta!“

Vita sütitawa kõne pidas suhkruwabrikant Waffim, kes rääkis:

„Meie peame wett leiba jõmma, kuna nemad, burshuad, pidustawad. Nii, seltfimehed, ei tohi see enam edasi minna. Meie peame wõibimata oma õigused kätte nõudma...“

Pärast Waffimi kõnet läks erutatud rahwas parlamendi hoone ette.

Rahwa kaitsewägi läks rahwa poole üle.

Widagi on tulemas.“

Nii kujutame uue proletariati üles astumist wiiteistkümnend aastal pärast ette.

D. S. d'Dr.

Peremeestele ja perenaistele on ajakohajaks raamatuks praegusel ajal Wiatöö operaamatu 2. wih!

Wialilled, ilupuud ja ilupõesjad

Meie maal ja Wenemaa kaugemates kubermangudes asuwate eeslaste jaoks koku seatud. 140 pildiga.

Sind 1 r. 75 t.

„Teadus.“ Tallinnas.

Matédonia väerinnal. Serbia troonipärija Aleksander ja kindral Sarrail Monastöris.

Wabaduse laul

Mustadest jõududest piinatud, rõhutud,
kõua me' käisime pimedat teed!
Nägime selgast nuudiga lõhutuid,
nägime surmanuhtlusi kohutuid,
tumedad olid päewad ja ööd!

Siiski me' kõrwu kest pillast pimedust
sõistatas tafa üks salalik hääl:
„Kõua ei tule sul' oodata koitu,
rõhutud rahwas, kiil pühitfed wõditu,
otustaw tund juba lähineb sääil!

Tuligi tund ja täibe läts lootus,
maha seal kisti tiranni peast kroon,
ühes tiranniga kadusid wiitfad,
wõllad, nagaikad ja metslaste piitfad,
ajaloo kohtu ees wäriwões troon!

Wababus! Tõeste film näeb sinu sära!
Walguse wõimudel hiilgawam wõit!
Mõte jääb seisu ja tormiselt tufatad
siida ses tundmuses: ometi naeratab
isamaal parema päewade koit!

A. W.

Kiiewis 9. märtsil 1917.

Praktikalikud nõuanded.

Noortele luuletajatele.

Kunagi ei tohi täisõõnud olla, kui soowitakse loomiswaimustusse sattuda. Seepärast on kõige parem sõõgimas süüa.

Et ilmaaegseid tulusi tindi ostmiselks ära kaotada, pruugib ainult tinti kodus wiisi walmistada, jelleks on weerandpangeline pudel ja poolnaela tindi pähkleid tarwis.

Ei sega ka korb tuus habet ajada ja tihemine saunas käia.

Rasulit on päikese loojaminekul iseäranis kewadel, gitarret mängida.

Mitte paha ei ole toas pajulindu puuris hoida.

Tarwis pak lastil muretseba, millesse alati, tagawarats, kõi riimid ülestähendada, mis meelde tulewad.

Wannutatud adwokatide abidele.

Noor adwokat peab kõige esiteks last hästi õmmeldub frakk muretsema ja elegantset ning graisfööfilit waltsi tansima õppima.

Et tublide klientide usaldust wõita, peab wannutatud adwoladi abi whisti mängida õskama.

Rasulit on eranaitemängudes kaastegew olla, et publikumil ees rääkima harjuda.

Peab katsuma rohkem tutvust sobitada; seepärast tarwis wõeraste inimestega igal passilikul juhtumisel rääkima hakata; tingimata juwemajas elada.

Kuid mitte uulitjal wõerast daama taga ajada.

Rasulit on näitlejate ja näitlejannadega tutvunemine, sest wiimastel on tihli protsessid, aga misti ei tee kuuljamaals, kui teatri protsess.

Harwa peenetes restoranides igawust tunda, kuid, kui wõimalik, wõderal tulus.

Juridilise praktika jaoks igal hommikul peegli ees kõwa häälega kaitsetõne wõljandeldub kuriteo üle pidada.

Mureliku ilmega ringlõnnakohtu korridorisi möõda jooksta ning eesistuja abi juhusliku trehwaramise juures teretada.

Algajatele näitekirjanikkudele.

Kui Prantuse ja Inglise keeled ära õpitud, ligi poolteist tuhat wõljamaa näitemängu läbi lugeda, et fantaasiat ergutada.

Draamatliku tehnika täiendamiseks järgmisi harjutusi teha:

Draama wiies waatuses kirjutada. Siis ta neljajärguliseks, siis kolmejärguliseks, kahejärguliseks ja lõpuks ühejärguliseks muuta ja siis ahju wõtata.

Romööbia wiies waatuses kirjutada ja temaga sedasama teha.

Kirjutada fars, siis wiiewaatusliseks draamaks muuta ja ahju wõtata.

Draamatiline esquise kirjutada, kolmejärguliseks farsiks muuta ja ahju wõtata.

Pärast seda wõljamaa näitemängud kodumaaliselt ümbertõõtada eht, mis weel parem, rikas neiu kofida.

Noortele ametnikkudele.

Peab katsuma usaldust äratawat wõljandgemist saada. Ümargune kõht on tarwilik; sellepärast peaaasjalikult jahusõõfili süüa.

Tarwis on ka wälke lage koht pealael, mispärast wiimast enne magama jäämist wastu woodi äärt õõruda tuleks.

Mitte unustada õõfikidele onudele ja täõõbile süõndimise ja nimepäewadeks õõne soowida.

Ratjuda tihedamine waderiks olla.

Oma nime alla täõõlepanemise wõõärt kriips joonistama õõppida.

Noortele arstidele.

Korter majas, kus palju elanikke, wõõta ja õõtuti (ka õõõsel) tingimata kodus igtuda, praktika ootusel; wõõõ olla

Prantsusmaa rahulikkude elanikkude tagajätkel Saksa wangist.

mõni elanikkudest murrab omal jala eht käe, eht jääb töhu korratuse pärast äkki haigeks jne.

Kõiki haigusi arstida, senits veel spetsialiteeti walmata.

Arstida, haigete soorwil, allopatiaga ja homeopatiaga. Gesulke külge, mis uulitjale wiib, hiiglasuur wassiplaat ülestähendatud wastuwõtmise tundidega tinnitada ja ulsehoitjat fundida iseäralise matju eest igapäew teda haljaks õõruda, et möödaminejate tähelepanekut tema peale pöwrata.

Surnuid ja waimusi mitte karta.

Apteekri tütrele kosja minna.

Tingimata tulduuri ja sõrmust suure priljandiga (wõib ka järeltehtud olla) kanda.

Sõhrisefedelid pitab kirjutada.

Noortele näitlejatele.

Pätsitraktsi mitte kanda, waid püksid rihmaga koku tõmmata et harjuda kergemine nälgja kannatada.

Mälu arenemiseks igapäew üksteise üht korrata.

Ära harjutada ütelda „jalgale“ — „jalgale“ asemel, „käele“ — „kätega“ asemel jne.

Seade kottmete omandamiseks tihemine piljardit mängida.

Salaja Hamble osa pähe õppida.

Prantsuse keele heats wäljarääkimiseks kuulata, kuidas waresed kraakswad.

Igaüks, kellel lapilegi maad, peaks omale

Miatöö õperaamatu

muretsema. Üksainus kapsapea tasub juba raamatu hinna ära. Ka muidu on raamatut praegusel ajal kõige sündsam omandada, sest ku' teine trükk ilmub, läheb raamat praeguste tööhindade järelle ligemale 8 rub. maksma.

Raamatus on hull selgitawaid pilta, juhatused ja keel hästi arusaadawad.

Sind 3 rubla, kawas kites 3 rub. 50 kop.

Saada igas raamatulaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

Enesekaitus.

M u i n a s j u t t. E l l. E. N.

Targal, kõigist austatud jaostonna priist wil oli see paha mood, et ta feltskonnas enese annetega kiibelda armastas, milledest tal, tõtt ütelda, puudust ei olnud. Ta kiitis oma mõistust, energiat, jõudu, jne.

„Ma olen tugev,“ rääkis ta, „kui tahan — wõin hoberaana katti murda, kui tahan — wõin inimese pudruga ära süüa . . . Wõin Karthago ära wõita ja kõik teha. Waat' misjagune ma olen.“

Ta kiitis ennast ja kõik imestasid. Onnetuseks ei olnud priistaw kuskil karsust lõpetanud ja ei olnud lugenud, et oma kiitus häiseb ja uh'us kututab. Kuid juhtumine tegi teda wähe targemaks. Ühetorra läks ta oma sõbra, brandmeisteri juure ja, seal suurt feltskonda nähes, hakkas jõelegi kiitlenu. Aga kui juba kolm klaasi wiina olid ära joodud, ajas ta filmad punki ja sõnas:

„Waadake! Waadake ja saage aru! Päike, mis taewas on kõige tähtede ja pilwetega! Ta läheb hommitust õhtusse ja teegi ei wõi ta teekonda muuta! Mina aga wõin! Wõin?“

Wana brandmeister andis tale neljanda klaasi ja sõnas sõbralikult:

„Alsun! Inimese mõistusele ei ole midagi wõimatat. See mõistus on kõigest kõrgemal. Ta wõib ka hoberaandu murda, worsti taewani ehitada ja jurnu käest meeleshead wõita . . . Kõit wõib! Kuid, Peeter Jewtropõtsh, julgen teile tõendada, et üks asi on olemas, millest ei wõi ei teie mõistus ega ta jõud jagu saada.“

„Mis asi see on,“ naeratas enese kiitja põlglikult.

„See wõite kõige üle wõimust saada, aga enese üle mitte. Ja—a! Mõista iseennast . . . rääkisid endise aja rahwad . . . Aga teie ei wõi endid mõista, ega ka enese üle walitseda. Enese loomuse wastu ei saa mina. Ja—a!“

„Ei, lähen. Ka enese üle wõin walitseda!“

"O-o, ei walitse. Üstuge wanameest, ei walitse!"
 "Eduis waielus. Lõppes sellega, et wana brandmeis-
 ter uhtustaja würtspoodi wiis ja ütles:

"Rohe tõendan ma teile seda. Sellel poodnikul on siin
 lauaahtliis kümnerublane. Kui teil enese üle walitsemise-
 wõimu on, siis ärge wõtte seda raha . . ."

"Ja ei wõta ta! Enese üle saan ma wõimust!"

Uhtustaja pani käed ristii rinna peale ja hakkas kõi-
 tude tähelepanemise all enese üle walitsemata. Raha wõitles
 ta ja kannatas. Poodlundi pungitas ta filmi, läks näost
 punajaks, pigistas käed ruskasse, kuid wiimaks ei kannat-
 anud enam wälja, sirutas käe masinlikult lauaahtliisse, ha-
 ras raha pihku ja toppis omale taskusse.

"Ja, ütles ta. "Nüüd saan aru!"

"Ja sellest ajast ei tiidelnud ta enam.

Jahimehed.

"Jah, wennikene, üksford pidasin ma Siberis rebaste
 peale jahhi. Eõitsin hobuse seljas, nagu furd ja kohus, ko-
 dust wälja. Korraga näen-jänes! Mina annan hobusele
 kannusteid ja tihutan jänesele järele, ikka jänese ees, mina
 kannul. Kihutasin ni jänest taga ajada, et mitte waletada,
 taks tuud. Isegi hobune tahtis juua. Nii siis, jöin, hobu-
 ne suitsetas ühe paberossi ära, ja jälle järele, jänese peas-
 se, mina järele . . ."

"Hobuse seljas?"

"Kudas siis? . . . Ujafin jänese peaaegu Siina piiri
 peale. Korraga jäi jänese ühte pöefasse sabapidi tinni ja
 seijab. Mis nüüd teha? Püüsi olin jänest taga ajades
 ära kaotanud. Muud kui jootsin püüsi kauplusesse ja töin
 uue püüsi. Ruttan tagasi, näen jänese alles. Siin ja —
 pauh!"

"Jänese pihuta?"

"Wuidugi mitte puu sisse . . . Hakkam tagasi tulema.
 Siina piirwaht ütles mulle: "Maksa tolliraha, see on
 Siina jänese!" Mina wastu waidlema. Ja, mõtle, wai-
 elus läks nii kangeks, et peaaegu olets Wene ja Siinamaa
 wahel sõda tulnud."

"Oh, see pole veel midagi! Aga kus minuga oli
 juhtumine! . . . Ma olin wannaga Wändra metsas karu-
 jahil. Kuuwalge õõ oli, aga nii pime, nagu kott. Ei saa-
 nud meie wannaga veel pöitkulitfassegi pöörata, kui tor-
 raga näeme: suur karu meie ees. Silmad keerlewad teisel
 peas ja ise karjub: "Mis teie siin teete?"

"Kas karu ütles wõi?"

"Sema jah."

"No ega's karu ju räägi?"

"Ära sega. Sema meie kallale, meie eest ära. Wend
 haaras püüsi, — pauh — mööda. Uueste, — pauh —
 mööda. Mina temal lõugust tinni! . . ."

"Wemmal?"

"Ei. Karul . . . Ja hakkam temal käppasi ära tistuma:
 ühe, teise kolmanda, neljanda, wiienda, kuenda . . ."

"Pea, pea, karul on ju ainult neli jalga."

"Sont teab. Ma sain niitwõrd äritatud, et kus sul
 veel aega neid lugeda! Uhesõnaga, tistufin tal kõit jalad
 alt ära, peale nende, mis järele jäid, ja tema jootsma."

"Ima jalgadeta?"

"Ima jalgadeta. Jookseb ja wannub, nagu woori-
 mees. Wend läks kodust abi tooma, mina ronisin puu otsa.
 Korraga näen, terve kümnefond suuri karusi puu all, ta-
 hawad mind kätte saada. Nis muud, hakkam neid püüsi
 pömmutama. Nemad aga näriwad puud. Wiimaks näri-
 sidki puu läbi ja ma tistufin praginaga neile kaela."

"Ja peasefid ära?"

"Peasefin ma küll!"

"Kudas siis?"

"Tükkidets tistufid!"

"No . . ."

"Kistufid tükkidets ja pistid nahka. Ainult riided jäid
 weel järele."

—ts.

Saapajahil.

Räägitakse, et liiwa seeft kalapüüdmine kasuta olla ja
 niijamuti pöörajahit seal, kus pötru sugugi ei olegi. Aga
 weel kasutam on praegu Tallinnas saapajahit.

Kui ja hommitul weel oma olemas olewate saabastega
 saapajahile lähed, siis oled õhtuks paljajalu. Peab teine
 päew saapajahit weel edasi, on sul ka jalatakkid läbi, —
 aga saapaid ei leidnud ja itkagi. Ma räägin, niisuguseid
 saapaid, mida wabaritlase südametunnistusega tunda wõits,
 sest murel pool patutakse saabaste asemel jurnutingasi ja
 üteldakse, et need täia praegusel ajal tullaft.

Läüja tore. Suram on juba küllalt moodis õlnud,
 nüüd wõits wiimaks ta jurnutingad moodi minna.

Räägitakse, et Amerika metsades, kus miljardärid jahhi
 peawad, umbes järgmised plakatid puude küljes olla:

"Kella 5 ajal ajawad toerad siit jänese mööda." eht
 "kella 7 ajal jootseb siit rebane mööda. Palutakse mitte
 etsitombel toeri, kes teda taga ajawad, maha lasta."

Niisugused juhatused kergitawad langeste jahipidamist.
 Miljardärid ei pruugi usjapäisa metsa mööda ümber
 jootsa, et togemata jänese pejasse jattuda, waid ta wõib
 rahuga puu juure maha istuda, mille küljes olew plakat
 tuulurab, et sel ja sel tunnil sealt need ja need loomad
 mööda jootsewad, ja oodata.

Tallinna saapajahil on samajugused kergendused olemas.
 Pea iga saapakaupluse ukse peal on siit:

"Saapaid ei ole."

Niisugusesse saapakauplusesse ei pruugi sisse minna,
 olgu eht ainult siis, kui ja saabaste leidmisets igasuguse loo-
 tuse oled kaotanud ja ainult weel wiiski osta tahad, millega
 jalad mustats waabata, et kangeliki aru ei saats, on saa-
 pad jalas wõi mitte.

On ta weel muud kergendusi saapajahil tulemas.

Nii antakse ligemal ajal uus Tallinna kaart wälja,
 mille peal selgeste need saapakauplused ära on tähendatud,
 kust weel saapaid saada on.

Et saapakaupmehed ise ajaga ühes sammuwad, selgub
 sellest, et nad oma waletamise maha on jätanud. Nende
 puhtajadamlituse tõttu wõib neid aega "seltsimeesteks"
 hüüda.

Wanaste kinnitas kaupmees ikka, olgu mis tahes su-
 gust saapapaari näidates:

"Nende saabastega wõite kas wõi tuleft läbi minna.
 Need saapad on nende lõutoerte nahast, kes Saanieli lõu-
 toerte augus ära sõid!"

Nüüd aga wastab kaupmees puhtajadamliselt kõhe,
 kui küsid, kui kaua saapad, mille eest ta, kui diglane waba-
 riigi lodeanit kunagi, kõrget hinda nõuab, wastu peawad:

"Kõige rohlem nädal aega."

Juhtud siis weel tema awalitust imestama eht mõne
 "no?" sõnaga, lisab ta juure:

"Ja jeda ainult siis, kui pooled päewad nädalas neid
 jalgagi ei pane."

Woh, ütlege, kas wõib weel kahtlust olla, et niisugune
 kaupmees sisetulekumatu tehe peale oma sisetuleku wä-
 hema kirjutab, kui see tõepoolest oli?!

Ainult ühe saapakaupmehe leidfin, kes weel togemata
 waletas.

Nii pea, kui ukseft sisse astufin, sõnas ta kõhe, ilma, et
 küsimudki olets, mis ma tahan:

"Ei ole!"

"Saapawitfi?" imestafin ma.

"Ei ole!" — oli uus wastus.

Aga omal oli saapawitfi riinult küll . . .

Aga ma olen ka kindel, et isegi "ei ole" karjuma õpe-
 tatud papogoi poleks mulle sel puhul karjunud:

"On!"

Dr. Mina.

Meie Meisil järgmine (147.) sõjanummer ilmud
 10. juunil.

Kaotasid hea kaubaturu.

Ilma asi.

Kus ta ita lönid, läid —
inimesi halbu, häid
igal pool sa leiad eest,
aga ainult harva meest,
kellel otas oma pea,
peas oma mõte hea . . .

Suurem osa teiste tööd
mäletseb meil päevad, ööd;
teiste mõtteid mõlgutab,
teiste sõnu kõlgutab,
iseennast targaks seab,
kõiki teisi lolliks peab! . . .

Dhaka Ott.

Shoti kütt: „Wene revolutsion andis aga Saksa Willemile niisuguse paugu, mis ta aimatagi ei teadnud.“
Türkös: „Kudas nii?“
Shoti kütt: „Kudas? Oma kõigehinnalitemast kaubast nad enam Wenemaal lahti ei saa.“
Türkös: „Mis sugusest kaubast, feltimees?“
Shoti kütt: „Saksa printsessidest. Seft enne revolutsioni oli ju Saksamaa üks esimestest teisrinnade muretsejatest Wene troonile.“

Wabaduse laen.

Rahelõne.

„Wabaduse laen. Mis sugune see on? Muud, kui laena, tähendab, aga äramatsta pole tarwis? Eks? Wabadus!“
„Ei. Wabaduse laen on hoopis iseasi.“
„Kuidas iseasi?“
„Wabaduse jaoks on raha waja. Ilma rahata ei saa wabadust alal hoida. Saate aru?“
„Mitte põrmugi. Kellele jeda raha waja on?“
„Kudas kellele? Walitsusele.“
„Tähendab, walitus teenib meil ilma palgata?“
„Mispärast? Saawad kõik oma palga, nagu lord ja kohus.“
„Mis see siis on? Tähendab, riigikassas on raha otas, pole enam, millega maksta?“
„Kudas nii? Raha on.“
„Miks siis laenata, kui on?“
„Wähe.“
„Kudas wähe? Wanadele ministritele jatkus, aga neile wähe?“
„Ah, ei! Teie ei saa aru, milles asi seisab.“
„Siis rääkige selgest.“
„Mina püüangi teile ära seletada.“
„Miks ma siis teist aru ei saa?“
„Mine tea. Wististe ei ole teil peas mitte kõik korras.“
„Ahal Wõti nii ütlete!“
„Saen lähed wabaduse alalhoidmiseks. Wabaduse alalhoidmine nõuab raha.“
„Kelle jaoks jeda siis alalhoidakse?“
„Kudas kellele? Rahwale!“

„Tähendab, rahwas peab wabaduse eest tasu maksuma?“
„Mitte maksuma! Wabaduse jaoks on raha waja.“
„Kellel?“
„Ah, heldene aeg! Walitsusele.“
„Walitus saab ju palka.“
„Küll olete teie imelik! Jkka ei saa teie weel aru?“
„Teate, feltimees, ma näen, et mitte minul ei ole peas korras, waid teil. Raha ei ole mitte wabaduse jaoks waja, waid sõja jaoks!“
„Just nimelt! Nimelt sõja jaoks!“
„Miks teie siis nii segast juttu räägite? Teie olete, kui ma ei eks, prowolator . . .“
„Mi-i-is?!“
„Wõi mõni Saksa spion! . . .“
Rääkijad taganewad üksteise juurest eemale.

Brille.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind tähtsajamisega aastas 5 r. 50 l., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 l. Toimetusest ise ära wites: aastas 4 r. 50 l., 6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 30 l. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Toimetuse ja talituse:

Harju ja Riiikli uulitsa nurgal nr. 46/15, Tallinnas, „Teaduse“ raamatulaupluses.

100 rubla eest toidunaineid eht kudas rahaväärtus alaneb.

1915. aastal.

1917. aastal.

Joosep: (käsitöeline) „Kuule, Erich, anna mulle oma sammuakne kasutas homseks!”

Erich: (insener) „Mis sa sellega peale hakkad?”

Joosep: „Maine on haige. Tarwis apteeki minna. Kuit on tore kasukas, siis saab rutem rohtu.”

R. R.

Kusagil supelusafutuses oli suplemine ilma ujumise-alkonnata kõvasti ära keelatud. Kord juhtus aga supeluswaht üht alasti inimest nägema, kes rahulikult vees julistas.

„Kuule mees, filmapill tuleb välja!” kätas korrapidaja. „Kas sa ei tea, et siin alasti ujumine keelatud on!” „Eean küll,” o i vastus; „aga nüüd on ju südame-tunnistuse wabadus ja ma teen oma südame sundmuse järele — ei tahagi ujuda, waid tahan ennast uputada!”

„Noh, see on juba teine asi!” tähendas waht, ja läks rahuga oma teed.

Wanakuula Saks.

Ena pojase, kes üleannetust teinud ja keda ta nüüd selle eest karistada tahab:

„Ruttu lähed tood väljaist witsakimbu fiske, et ma

find nendega õpetan!” Poiss kuulab sõna, läheb wälja, tuleb mõne minuti järele tagasi; käes on tal' witske a'emel mitagi paberi fiske mähitult.

„Witsu ma ei leidnud, ema,” ütles ta.

„Siin on aga tats kiwi, millega sa mind witske asemel wifata wõid.”

Poiss jäi nüüd muidugi ilma teretäieta.

Wanakuula Saks.

Koolitunnis.

Koolipoiss: „Praegu nimetasin ma kõikide meie koduloomade nimed. Tahaksin nüüd kuulda saada, kas kõik poisid seda ühesuguse hoolega tähele on pannud. Nimeta mulle, Hans, ühe nende praegu kuuludud nimedest.”

Hans: (kes teise poisiga kogu aja juttu ajanud): „Kas mina?”

Kooliõpetaja: „Jah, sina!”

Hans: „Mis asja pean ma nimetama?”

Kooliõpetaja: Nimeta mulle ühe kodulooma nime, mida teil kodus kõige rohkem on!”

Hans: „Lutikas!”

Ex.

Ilmus: „Mis on demokraatiline wabariik?” Hind 20 kop. Ilmumisel: „Wiimane werine tšaar Wenemaa troonil.” ja „Kohalik omawalitus demokraatlistel alustel.”

Tarwitamata jäänud lühemad kirjastööd häwitatakse ära, kui maksi tagasihaatmiskes juure lihtad ei ole. Runni-puudusel ajakirjas kirjawastuseid ei anta; wastuse saamiseks lihtatigu postmark eht postkaart ligi.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lahteste tähele panna, et neile ostimisel mõnda teist „Meie Matsi” nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Wastetaw toimetaja Jakob Jaakson.

Wäljaandja J. Muni.

W. Schiffer'i trükk Tallinnas.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR